

практ. інтернет-конференції 19 жовтня 2022 р. Київ: КНУКіМ, 2022. С. 150–152.

3. Сеньківська Г. Історичне краєзнавство на Тернопільщині у середині 40-х років. XX ст. – на початку XXI ст.: джерелознавчий аналіз. *Історія науки і біографістика*. 2020. № 2. С.34–48. doi.org/10.31073/istnauka202002-03

4. Канарська А. PL-UA: незалежна мистецька співпраця. URL: <https://culture.pl/ua/stattia/pl-ua-nezalezchna-mystetska-spivpratsia> (дата звернення 06.05.2023).

5. Польща в Україні. Сайт Республіки Польща URL: <https://www.gov.pl/web/ukraina-uk/ukraine> (дата звернення 09.05.2023).

6. Ревакович Р.: Чим кращі будуть умови для культури в Україні, тим швидше ми посядемо належне місце на карті світу. URL: https://lb.ua/culture/2022/08/22/526996_roman_revakovich_chim_krashchi_budut.html (дата звернення 09.05.2023).

7. Фестиваль партнерства. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0 (дата звернення 09.05.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-15>

THE INTERNATIONAL COMMUNITY'S ASSISTANCE IN PRESERVING UKRAINE'S HISTORICAL AND CULTURAL HERITAGE

СПРИЯННЯ МІЖНАРОДНОЇ СПІЛЬНОТИ ЗБЕРЕЖЕННЮ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ

Slobodna N. B.   **Слободна Н. Б.**

*Assistant at the Department of Fine Arts,
Design and Teaching Methods
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National
Pedagogical University
Ternopil, Ukraine*

*асистент кафедри образотворчого
мистецтва, дизайну та методики
їх навчання
Тернопільський національний
педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Військова агресія Росії поставила перед Україною цілий ряд викликів політичного, економічного, екологічного, гуманітарного та культурологічного характеру. Щоденні бомбардування міст і сіл, тисячі біженців,

посилення економічної кризи, руйнування інфраструктури та винищення природи у місцях бойових зіткнень – це наша реальність. Україна ж продовжує боротьбу проти агресора і робить це не лише на полі бою. Ми повинні зберегти наше майбутнє: мову, ідентичність, культуру, історію. У цьому аспекті дуже важливим є питання охорони пам'яток історії та культури, які, безумовно, теж перебувають в небезпеці під час воєнних дій. Зокрема, з початку конфлікту, станом на травень 2023 року, в Україні зафіксовано більш як 550 епізодів воєнних злочинів російських військ проти нашої культурної спадщини. Пошкоджено 171 об'єкт зі статусом пам'ятки, 146 об'єктів цінної історичної забудови, 44 музеї [2].

Ще до початку активної фази воєнних дій та в перші місяці протистояння, владою нашої держави та громадськими організаціями були здійснені певні заходи по збереженню культурних цінностей. В першу чергу це моніторингові місії, створення органу координування дій – Штабу порятунку культурної спадщини України [6], активізація процесів міжнародного співробітництва із закликом до світових інституцій допомогти Україні у боротьбі проти культурного геноциду зі сторони росії. І, власне, хотілося б підкреслити, яку підтримку нашої державі надають інші країни, щодо збереження об'єктів матеріальної та духовної спадщини.

Усвідомлюючи нищівні наслідки вторгнення російських військ, вже у березні 2022 р. відбулися круглі столи за участі керівництва ЮНЕСКО, Українського центру культурних досліджень, керівників профільних підрозділів МКІП та установ обласного рівня, які відповідають за реалізацію конвенції ЮНЕСКО з охорони нематеріальної культурної спадщини; були виділені перші значні кошти для проведення заходів по збереженню та евакуації культурних цінностей [1]. Окрім ЮНЕСКО, до допомоги Україні активно підключилися загальноєвропейська федерація асоціацій культури Europa Nostra та Global Heritage Fund, ALIPH (Міжнародний альянс із захисту спадщини в зонах конфлікту) та інші. Вони, окрім залучення коштів, організовують та стають активними учасниками конференцій, брифінгів, круглих столів, де обговорюються теоретичні та практичні аспекти охорони культурної спадщини нашої держави.

Надзвичайно цінним є внесок наших найближчих сусідів, які першими простягнули руку допомоги. У Польщі було зібрано та направлено до України тони матеріалів для захисту та транспортування пам'яток, їх фахівці надають цінні поради, та особисто приїжджають, щоб допомогти. Вони створили Комітет допомоги українським музеям [3], активно співпрацює із львівськими організаціями Інститут «Polonika» [5].

У Німеччині профільні організації теж об'єдналися та створили Мережу захисту культурних цінностей України, яка займається

координуванням українських потреб та місцевих інституцій, що готові допомогти у їх вирішенні [7].

Надзвичайно цінним був внесок Хорватії, як країни яка мала досвід війни у 90-их рр. XX ст. Посол Аніца Джамич, Міністерством культури та медіа Хорватії спільно з представниками з України організували круглий стіл, під час якого поділились власним досвідом та надали спеціальні пакувальні матеріали були надані в рамках гуманітарної допомоги [5]. І перелік країн-партнерів невпинно зростає. Швейцарія, Латвія, Фінляндія, Данія, Норвегія, Велика Британія, Словенія та інші – надавали та продовжують надавати підтримку Україні у процесі збереження нашої культурної спадщини. До речі, активною частиною цієї допомоги є створення архівів українських пам'яток культури та історії у мережі «Інтернет». Зокрема, Saving Ukrainian Cultural Heritage Online була створена у Австрії [8], Backup Ukraine – у Данії [3]. У рамках співпраці Міністерство культури та інформаційної політики України та «Google Україна» було створено на платформі «Google Arts & Culture» цілий розділ, присвячений нашій культурній спадщині [4, с. 170].

Підсумовуючи, варто подякувати усім міжнародним партнерам за допомогу Україні у її надважкій боротьбі за власну державу та культуру. Їх підтримка ще раз підтверджує правильність цивілізаційного вибору нашої держави бути у єдиній європейській спільноті, де діють закони та норми міжнародного права, існують поняття моралі, честі та справедливості. І власне, остання з перерахованих категорій обов'язково повинна бути втілена в життя після завершення цієї війни. Знову ж таки, за підтримки світової спільноти, Україна домагатиметься у Міжнародному суді відповідного покарання для агресора, повернення всіх награваних цінностей та відшкодування втрат національного культурного фонду.

Література:

1. За результатами Другої Всеукраїнської конференції «Культурні практики установ культури під час військових дій» (4 частина). УЦКД Ukrainian Center for Cultural Research. URL: http://surl.li/hcvfw_ (дата звернення: 18.05.2023).

2. Культурна спадщина в умовах війни: в Україні з'явиться експертна група. УКРІНФОРМ Мультимедійна платформа іномовлення України. URL: http://surl.li/hcvbd_ (дата звернення: 17.05.2023).

3. Перемогти і зберегти: як в Україні захищають пам'ятки від війни. 20.04.2022. Discover. URL: <http://surl.li/exnnf> (дата звернення: 18.05.2023).

4. Рішняк Олег. Культурна спадщина у воєнному конфлікті: міжнародний досвід другої половини XX – початку XXI ст. та українська

дійсність. *Український історичний журнал*. 2022. №4. С.159-173. URL: <http://surl.li/gezwf> (дата звернення: 17.05.2023).

5. Терлецька Яна. Захист культурної спадщини під час війни: Львівський вимір. Бюро спадщини, 18 травня 2023. URL: <http://surl.li/hcvkm> (дата звернення: 18.05.2023).

6. Штаб порятунку спадщини. URL: <http://surl.li/hcvcn> (дата звернення: 18.05.2023).

7. ICOM. International council of museums Deutschland. URL: <http://surl.li/hcvmo> (дата звернення: 18.05.2023).

8. SUCHO (Saving Ukrainian Cultural Heritage Online). URL: <https://www.sucho.org/ukraine> (дата звернення: 18.05.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-134>

POLISH-UKRAINIAN DIALOGUE IN VISUAL ARTS DISCOURSE (2022): WAR PORTRAITS AND REFLECTIONS

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ДІАЛОГ У ДИСКУРСІ ВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА (2022): ПОРТРЕТИ ТА РЕФЛЕКСІЇ ВІЙНИ

Smyrna L. V. Смирна Л. В.

*DSc (Art Studies), Senior Researcher,
Head of International Scientific
and Artistic Department
National Academy of Arts of Ukraine,
Professor
Kyiv National University of Culture
and Arts,
Kyiv, Ukraine*

*доктор мистецтвознавства,
старший науковий співробітник,
начальник відділу міжнародних
наукових і мистецьких зв'язків
Національна академія мистецтв
України,
професорка
Київський національний університет
культури і мистецтв
м. Київ, Україна*

Today, in the conditions of a full-scale invasion of Ukraine, the comparative imagological model of cultural ties, which was an immanent and eventual feature of Jerzy Giedroyc's discourse (without exaggeration, we can talk about an original concept of cultural dialogue), acquires special significance in the context of the study of cross-cultural contacts between artists, curators, and representatives of various cultural and artistic industries who were forced to emigrate from Ukraine for an indefinite period of time.